

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

Автори: Н.П. БЛЮС, кандидат філологічних наук, доцент;
Л.С. ДЯЧУК, кандидат філологічних наук, доцент;
Н.В. НОВОХАТСЬКА, кандидат філологічних наук, доцент

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри іноземної
філології та перекладу 03.02.2022 р., протокол № 1.

Рецензенти: О.М. ЦИГАНЮК, доктор філологічних наук,
професор, керівник групи забезпечення
спеціальності, гарант освітньої програми
«Прикладна лінгвістика (лінгводидактика,
англійська мова)»;
О.Г. СОШКО, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу.

**ПЕРЕКЛАД СПЕЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗЕВОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЇ /
SUBJECT AREA TERMINOLOGY TRANSLATION**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

ВСТУП

Програма дисципліни «Переклад спеціальної галузевої термінології» призначена для здобувачів вищої освіти ОС «магістр» ДТЕУ галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальності 035 «Філологія», спеціалізації «Прикладна лінгвістика» (ОП «Прикладна лінгвістика (лінгводидактика, англійська мова)»).

Програму підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України із зазначеної спеціальності та відповідної освітньо-професійної програми підготовки магістрів ДТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Переклад спеціальної галузевої термінології» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основами перекладу текстів різних галузей науки та техніки, нюансами текстів різної галузевої приналежності, лексико-граматичних особливостями відтворення текстів різних жанрів, прийомами та способами перекладу термінів.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти знань термінологічного апарату сучасної теорії та практики перекладу та розширювати сферу інтересів у перекладознавчих дослідженнях;
- опанувати навички вживання загальнонаукової та спеціальної термінологічної лексики при перекладі;
- навчити здобувачів вищої освіти користуватися основними прийомами та способами, що є необхідними для успішного здійснення перекладу галузевої термінології;
- навчити користуватися лексикографічними джерелами різних видів для якісного здійснення перекладу галузевих текстів;

- опанувати загальну та вузькоспеціальну термінологію фахових текстів та знаходити їй адекватні відповідники.

Предметом вивчення дисципліни є особливості перекладу спеціальної галузевої термінології на основі базових знань з практики перекладу, з урахуванням жанрової приналежності тексту.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

На етапі вивчення дисципліни «Переклад спеціальної галузевої термінології» здобувачі вищої освіти повинні *знати* основні поняття й визначення з курсів «Іноземна мова за професійним спрямуванням (для економічних спеціальностей)», «Практика перекладу з першої іноземної мови (англійська)», «Іноземна мова ділової комунікації», «Стилістика англійської мови, як першої іноземної», а також *уміти* здійснювати письмовий переклад текстів різних жанрів з іноземної мови рідною і навпаки; вирішувати лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми перекладу різножанрових текстів; вільно перекладати прості і складні терміни і знати способи їх перекладу.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Переклад спеціальної галузевої термінології», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння здобувачами вищої освіти загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за освітньо-професійною програмою:

Прикладна лінгвістика (лінгводидактика, англійська мова), (ОС магістр).

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
01	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	1-14

02	Здатність бути критичним і самокритичним	1-14
03	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	1-14
04	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	1-14
05	Здатність працювати в команді та автономно.	1-14
06	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	1-14
07	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	1-14
08	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	1-14
09	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	1-14
10	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	1-14
14	<i>Здатність працювати в міжнародному контексті.</i>	1-14
<i>Спеціальні (фахові) компетентності за освітньою програмою</i>		
03	Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.	1-14
06	Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.	1-14

07	Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.	1-14
08	Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.	1-14
09	<i>Здатність здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних стилів і жанрів.</i>	1-14
12	<i>Здатність здійснювати усний і письмовий переклад.</i>	1-14
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
01	Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.	1-14
02	Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.	1-14
03	Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.	1-14

04	Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.	1-14
05	Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.	1-14
06	Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.	1-14
09	Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.	1-14
10	Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів.	1-14
12	Дотримуватися правил академічної доброчесності.	1-14
14	Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.	1-14

16	Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.	1-14
17	Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.	1-14

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основи термінознавства

Термін як основа технічного перекладу. Шляхи походження термінів.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 [11-24].

Додатковий: 6 [128-141], 7 [71-72].

Інтернет-джерела: 14 [197-199].

Тема 2. Класифікація термінів.

Класифікація термінів. Термінологічні скорочення. Міжгалузева та внутрішньогалузева омонімія термінів і переклад.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 [25-52].

Додатковий: 6 [130-135], 7 [72-76].

Інтернет-джерела: 14 [197-199].

Тема 3. Публіцистичний стиль та термінологія

Публіцистичний стиль, сфера використання, призначення. Підстили публіцистичного стилю (власне публіцистичний, художньо-публіцистичний, науково-публіцистичний), їх особливості.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 5 [9-43].

Додатковий: 7 [84-89].

Інтернет-джерела: 15 [237-240].

Тема 4. Особливості перекладу газетно-публіцистичної термінології

Основні ознаки публіцистичного стилю. Мовні засоби, лексичні, фразеологічні, граматичні особливості публіцистичного стилю.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 5 [64-99].

Додатковий: 6 [226-236], 7 [90-95].

Інтернет-джерела: 15 [237-240].

Тема 5. Особливості перекладу громадсько-політичної термінології

Переклад англomовної громадсько-політичної літератури. Переклад газетно-інформативних матеріалів. Газетно-публіцистична термінологія. Політичні терміни та евфемізми при перекладі заголовків газетних статей.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 5 [254-284].

Додатковий: 7 [88-92].

Інтернет-джерела: 15 [237-240].

Тема 6. Семантико-стилістичні особливості перекладу рекламних текстів

Поняття рекламного повідомлення. Типи рекламних повідомлень. Лексичні проблеми перекладу рекламних текстів. Відображення стилістичних прийомів при перекладі.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 5 [209-232].

Додатковий: 6 [310-342].

Інтернет-джерела: 12 [251-257].

Тема 7. Переклад юридичних текстів

Поняття юридичного дискурсу. Типи юридичних документів. Специфіка юридичного перекладу. Правила оформлення перекладу юридичних документів.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 4 [135-146].

Додатковий: 7 [57-59].

Інтернет-джерела: 9 [126-128].

Тема 8. Переклад юридичної термінології

Юридичні терміни. Класифікація юридичних термінів. Переклад юридичної термінології.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 4 [159-173].

Додатковий: 7 [57-59].

Інтернет-джерела: 9 [126-128].

Тема 9. Переклад юридичної термінології міжнародної документації

Види міжнародної документації. Семантика юридичних термінів в перекладах міжнародної євроінтеграційної документації. Особливості перекладу.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 4 [147-158].

Додатковий: 7 [57-59].

Інтернет-джерела: 9 [126-128].

Тема 10. Особливості перекладу економічних термінів

Сучасна англomовна економічна терміносистема та її специфіка. Особливості перекладу економічних термінів з англійської мови українською. Переклад термінів, багатозначних слів та сталих сполучень у економічному тексті.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 3 [9-26].

Додатковий: 7 [51-56].

Інтернет-джерела: 10 [7-10].

Тема 11. Особливості перекладу термінів галузі бізнесу та фінансів

Особливості перекладу термінів англomовної терміносистеми бізнесу. Переклад термінів фінансової галузі українською мовою.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 3 [76-112].

Додатковий: 7 [51-56].

Інтернет-джерела: 10 [7-10].

Тема 12. Особливості перекладу науково-технічних текстів

Науковий переклад, його особливості. Особливості науково-технічного стилю: інформативність, логічність, точність і зрозумілість. Терміни. Структурна класифікація термінів. Особливості термінотворення та підбір співвідношень при перекладі спеціальної лексики.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2 [345-404; 516-518].

Додатковий: 7 [71-83].

Інтернет-джерела: 11 [21-30].

Тема 13. Способи творення і перекладу англomовної медичної термінології

Специфіка англомовних медичних термінів та їх переклад. Супроводжуючі документи для виїзду на лікування за кордон. Медичні довідки.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2 [405-455].

Додатковий: 8 [16-46].

Інтернет-джерела: 13 [154-162].

Тема 14. Специфіка перекладу англомовної медичної документації

Результати лабораторних досліджень. Історія хвороб. Інструкції використання медичних препаратів: граматичні проблеми перекладу.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2 [207-234].

Додатковий: 8 [117-143; 181-213].

Інтернет-джерела: 13 [154-162].

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ¹

Основний:

1. Білозерська Л. П., Возненко Н. В., Радецька С. В. Термінологія та переклад: навч. посібник для вузів. Херсон. нац. техн. ун-т. Вінниця: Нова Книга, 2010. 232 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми: посібник. Вінниця: Нова книга, 2018. 656 с.
3. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Пенькова І.О., Ярощук І.П. Переклад англомовної економічної літератури. Економіка США. Загальні принципи. Навчальний посібник. Вінниця, 2010.
4. Черноватий Л. М., Карабан В. І., Іванко Ю. П., Ліпко І. П. Переклад англомовної юридичної літератури. Навчальний посібник. 3-є видання, виправлене і доповнене. Вінниця: Нова Книга, 2006. 656 с.
5. Карабан В. І., Панасьєв О.М. Практика перекладу публіцистичних текстів (англо-укр. та укр.-англ. напрямки): [посібник для студ. Вищих

¹ Курсивом виділені назви видань, які знаходяться в бібліотеці ДТЕУ

навч. закладів, які навчаються за спец. “Переклад (англ. мова)”]. Вінниця: Нова Книга, 2017. 368 с.

Додатковий:

6. Корунець І.В. *Теорія і практика перекладу: підручник*. Вінниця: Нова книга, 2006. 448 с.

7. Максимов С. Є. *Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту : навч. посібник*. Київ: Ленвіт, 2012. 203 с.

8. Черноватий Л. М., Коваленко Л. А., Кальниченко О. А. *Асептики і антисептики, перев'язування і перев'язувальні матеріали, рани та переломи. Ч. І.: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти*. Вінниця: Нова Книга, 2019. 280 с.

Інтернет-джерела:

9. Желясков В. Я. Труднощі й особливості перекладу текстів, що належать до галузі права. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер: Філологія, Вип 18. Т2. Ізмаїл, 2015. URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v18/part_2/37.pdf (дата звернення 02.02.2022).

10. Кобзар О. І. Основи економічного перекладу. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Перекладознавство та міжкультурна комунікація. 2016. Вип. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvxdupmk_2016_1_3 (дата звернення 02.02.2022).

11. Михайленко О. О. Функціонально-стилістична специфіка перекладу науково-технічного тексту. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2014. Вип. 47(2). URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2014_47\(2\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2014_47(2)_5) (дата звернення 02.02.2022).

12. Новікова К. О. Лінгвостилістичні особливості англомовних рекламних текстів та фактори впливу на їх переклад. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*. Серія: Філологічні науки. 2016. №1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduepf_2016_1_38 (дата звернення 02.02.2022).

13. Поворознюк Р. В. Етноспецифічні аспекти перекладу англомовних медичних текстів. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2014. Вип. 47(2). URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2014_47\(2\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2014_47(2)_20) (дата звернення 02.02.2022).

14. Ротко С. І. Дефініції понять термінологія та терміносистема у сучасній лінгвістиці. *Гілея: науковий вісник*. 2013. № 77. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2013_77_61 (дата звернення 02.02.2022).
15. Сніжко О. Жанрова система публіцистичних текстів. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія : Філологія. Соціальні комунікації. 2011. Вип. 26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuufilol_2011_26_49 (дата звернення 02.02.2022).